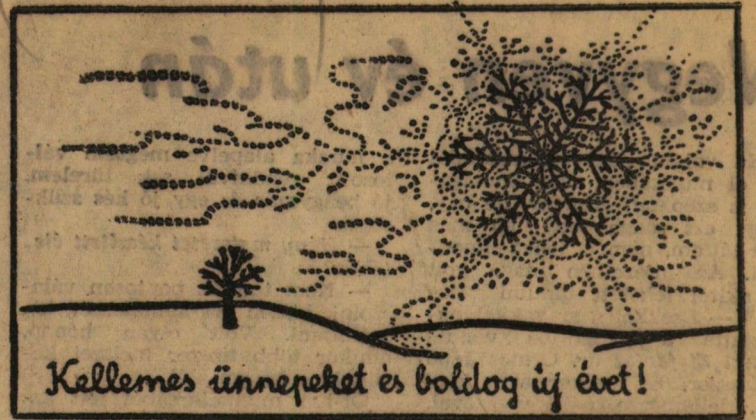

59078 w 2758 pld

A fogklinika jubileuma

Egy évtizeddel ezelőtt indult meg a Szegedi Orvostudományi Egyetemen a szakosított fogorvosképzés. Az első húsz fogorvos-tan hallgatót 1960-ban vették fel az egyetemre; két évtíz az általános orvostanhallgatókkal együtt tanultak, az 1962/63-as tanévtől szakosodtak. A jubileumról november 28-án délután a Szemészeti Klinika nagyertermében tartott tudományos ülés emlékeztetett meg. Az ülésen három témakörben 16 előadás hangzott el oktatási feladatokról, gyógyítási kérdésekről, tudományos kutatómunkáról.

Itt számoltak be a klinika világon egyedülálló újjáépítéséről a műanyag fantom-fejről, amelyen az összes fogászati művelet — tömés, húzás, gyökérkezelés, fogpótlás, stb. — elvégezhető. Szócsett a szájsebészeti osztály műtéteinek kibővüléséről, például az orr, a koponyacsont, a szem pótlásáról. Beszámoltak a szegedi gyárakban végzett fogazat, állkapocsizület és szájnyalvákahártya vizsgálatról, a nyálmirigy diagnosztika terén kidolgozott érdekes és modern eljárásokról.

Dr. Tóth Károly egyetemi tanár, a klinika igazgatója a fogszuvasodást gátló módszerről tartott előadást. Tóth professzor a konyhasó fluoridusításával kapcsolatos több éves kísérletsorozat tapasztalatait elemelte. *Vizsgáló-újságunk* során, amelyeket a megye négy községében — Deszken, Rószken, Mihálytelken, és Gyáláretnen végeztek — kiderült, hogy a fluorral dúsított konyhasó fogszuvasodást gátló hatással bír. Ugyanez a módszer alkalmazható ivóvíz dúsítására is, de csak ott, ahol van vízvezeték. A konyhasó fluorprofilaxisa sokkal kézenfekvőbb, — a kísérlet országos jelentőségű.

A fogszakorvos képzés jubileumát ünneplő klinikát 1949-ben alapították. A következő években kapta meg jelenlegi helyét a Lenin körúton, majd újabb tíz esztendő után csatolták hozzá a szomszédos épületet. A klinika teljes rekonstrukcióját 1966-ban

fejezték be. Az intézet két osztályból áll, ezek az ország más orvosegyeteimein önálló klinikák. A Fogszuvasodás osztálya a beszédterápiára, ahol a betegségek után újra helyes beszédre tanítják a pácienseket. A gyermekfogászat 18 éves korig foglalkozik a gyerekek fogazatával. Nagy súlyt fektetnek a fogbetegségek minél korábbi megelőzésére. A fogpótlástani osztályhoz technikai laboratórium tartozik. Az intézet újabb osztálya a konzerváló fogászat. A parodontológián a fogszuvasodást, a foglazulást és a szájnyalvákahártya-megbetegedéseket kezelik. A röntgen osztály az egész klinikát kiszolgáló alcsoport. A szájszűrészet pedig már az előbb említett műtétet végzik.

A klinika tudományos kutató tevékenysége igen jelentős. Ezt a munkát és a fogorvos-tanhallgatók képzését meglehetősen kevesen végzik. Évente körülbelül húsz hallgató szakosodik ide, az elmúlt hét év alatt 145 fogorvos-tan hallgató végzett. A klinikán 27 oktató orvos és 3 tudományos gyakornok dolgozik. Heti átlagos óraszámuk 9,7 óra. De ha figyelembe vesszük, hogy 15 fekvőbeteggyógyintézet is van a klinikán, akkor ez a szám 13,1-re emelkedik. A klinika személyi állománya az elmúlt tíz év alatt megkétszereződött. Jelenleg összesen 78 orvos, asszisztens, műtős, stb. dolgozik itt.

Az intézet betegforgalma is nagymértékben megnőtt. Míg 1960-ban 27 ezer 586 járóbeteg volt, addig 1971-ben ezek száma 67 ezer 410-re emelkedett. A növekedés tehát 244 százalékos. Az elmúlt évben 5 ezer 187 fekvőbetegét kezelték a klinikán, az elmúlt évekhez képest itt 187 százalékos a növekedés. Az így kihasználási százaléka az orvosegyetem intézetei közül talán itt a legnagyobb: 50-ről 94,4 százalékra ugrott. Szinte egymás helyére fekszenek a betegek. A klinika sokrétű — oktató-nevelő, kutató, betegellátó — munkáját meglehetősen szűkös helyviszonyok között végzi.

ELÉGSÉGES-E?

Az elégséges. A szorgalmi időszakok, zárthelyi íráások, beszámoló körüli beszélgetések, a vizsgaidőszakok fő témája. Az elégséges, a kettes — azaz az éppen csak elfogadható tudást kifejező jegy. Szándékosan nem írtam „érdemjegy”-et! Nehéz lenne ugyanis eldönteni, hogy egy-egy kettes megszületésében ki az „érdem” (a „gvengén felkészült diáké, vagy az oktatóé, a szerencséé, vagy a balszerencséé...?). S azt is nehéz lenne egy-egy konkrét esetben eldönteni, hogy ennek a kétszámjű „érdem”-nek a mélyén, az elégséges jegy felszíne alatt mi rejtezik. Sok vitára alkalmat adó kérdés az, hogy — az utóbbi időben sajnos egyre jobban elhárapódzó tendencia szerint — mi inspirálja hallgatóink egy részét a csak elégséges jegy s mégtovább, a csak elégséges tudás megszerzésére való törekvésre. Miért hallunk intézményeink szerte egyre gyakrabban (a szokásos „Jaj, csak átmenjtek!” vizsgapánik hangulaton kívül is) mondhatnánk úton-útfélen olyan kijelentéseket, hogy „Jó nekem ez a kettes!” „Minek törjem magam, úgyse kéri soha senki számon azt, hogyan végeztem el az egyetemet, a diploma a fontos.”?? Miért gvarapodik mostanában azoknak a hallgatóknak a táborába, akik az egyetemre — és feltételezhetően az egyetem elvégzése után is — a lehető legkisebb energiabefektetéssel akarnak felszínre maradni? És miért akarnak csak a felszínre maradni? A föbbre, az elmélyültebb tudásért, a színtelen — és egyre feloldó, változó világunk megkövetelte — továbbfejlődésre vajon miért nincs bennük igény? Miért (és minék) ez a szellemi egyszimusz?

Sorolhatnánk a „miért” kérdéseket — és kereshetnénk a magyarázatokat. De vajon változtatnánk-e a helyzetet azzal, hogy elégséges, vagy esetleg annál is több magyarázatot találunk? Elégséges-e ez, elégséges-e ennyi? Azt hiszem, nem kell magyarázgatni, hogy nem! Bizonyára többet ér ennél, ha mindenki — akinek választ kell (mert végre kell!) keresni a kér-

désekre — önmaga tevékenységével, gondolkodásával próbálna feladni. Nem csupán elégségesre!

Hallgatóink többségének — de ugyanakkor tanáraink egy részének is — van meditatív valója azon, hogy egy-egy félév végén, a számadás idején milyen érdeimre aspirálhatnak, illetve végzett munkájuk alapján milyen értékmérőket állíthatnak. Mire számíthat az a diák, aki egész félévben csak „jelen volt” az egyetemen? Mire az a hallgató, aki ideje nagyrészt annak számolgotásával töltötte és tölti, hogyan lehet átmenni a vizsgákon (és a szemesztereken egymásután) úgy, hogy a lehető legkevesebbet kelljen foglalkoznia a tananyaggal? És mire számíthat az az egyetemista, — és vajon mit várhatnak majd később tőle az ő tanítványai, betegek, ügyfelei? — akit még ilyenkor, a vizsgaidőszakban sem érdekelt a választott hivatásához feltétlenül elsajátítandó tudomány? — Ugyanakkor vajon mire megy majd a vizsgaidőszakban pánik-szerűen magoló, éjt-nappallá tevő, kampányszerűen tanuló? S mire számíthat az a számonkérés idején azok a tanárok, akiknek a félév során végzett oktató-nevelő munkájából valahogy kimaradt az oktatói szaktárgy anyagának „leadásán” túlnem, hivatás-érzetre és szakmászteretre, a szaktárgy igazi értékeire való figyelemfelhívás plusz (de kötelező!) értéke? Vagy mire számíthatnak azok az oktatók, akik szinte már-már maximalistának tűnnek az általuk oktatót tanítvány-seregének a hallgatóktól megkövetelt elvárásaikkal?

S ismét csak sorolhatnánk a „mire számíthatnak” kérdéseit — és kereshetnénk a magyarázatokat, koholhatnánk éveket is. De vajon elégségesek lennének-e azok a kötelezőmunkák felmentéséhez? És van-e egyáltalán helye felmentésnek azokkal a szellemi egyszimuszban tengődőkkel szemben, akiknek az egyetemről, főiskoláról kikerülve embereket kell tanítaniuk, nevelniük, gyógyítaniuk? Azt hiszem, a válasz erre a kérdésre egyértelmű nem!

Sz. M.

Tájékoztató — tájékoztatás

Bács-Kiskun megyei vezetők, Tóvis Ferenc, a megyei tanács VB művelődésügyi osztályának helyettes vezetője, Ugrai Zoltán, a munkaügyi csoport vezetője, Gera Sándor, az MSZMP megyei bizottságának propaganda és művelődésügyi osztályának vezetője és Németh Ferenc, megyei KISZ-titkár látogattak december 8-án a tudományegyetemre. Találkoznunk akartak a nálunk tanuló, de a megyében lakó, vagy ott elhelyezkedni akaró hallgatókkal. A diákok el is jöttek szép számmal, — több mint hatvanan voltak — mégsem mondható teljesen sikeresnek a találkozó. Miért nem? Mert a megyei vezetők csupán ismerkedési szándékkal jöttek, nem voltak felkészülve — az egyébként várható kérdésekre. Elmondták ugyan, hogy tavaly 91 általános iskolai munkahely maradt betöltetlenül és a megyében jelenleg is 300 — igaz egy részük már tanul — képesítetlen pedagógus dolgozik. A találkozóra előző egyetemistákat azonban elsősorban a konkrétumok érdekelték. Az, hogy az egyes szakemberek, — vegyészek, biológusok, fizikusok stb. — találnak-e majd állást a megyében?

És érdekelté természetesen a fiatalokat a lakáshelyzet is. A megyei vezetők igyekeznek mindenben segíteni, de — „olyan igéretet nem tudunk tenni, hogy a pályázathoz mellékeljük a lakáskülsőt” — mondták.

Szíveleljük meg kérésüket, hiszen a mi érdekünk is: január hónapban mindenki, aki Bács-Kiskun megyében akar elhelyezkedni, közölje a művelődésügyi osztállyal, honá szeretne menni, és azt is, hogy általános iskolában vállal-e állást. Rajtuk is múlik, hogy a jövőben ne legyen betöltetlen tanári munkahely!

Kutató központ

Az Egészségügyi Világszervezet a Szegedi Orvostudományi Egyetem Szülészeti- és Nőgyógyászati Klinikáját, melynek igazgató professzora dr. Szontágh Ferenc, 1972. november 1-től klinikai kutató központtá nyilvánította és bevonta a saját kutatási témába. A WHO Clinical Research Centre kutatómunkáját anyagi támogatásban is részesíti. A kitüntető megbízás kifejezi a tudományos munka eredményeinek elismerését, és a Szegedi Orvostudományi Egyetem megbecsülését.

A művészeti kritikáról

Dr. Tóth Dezső elvtárs, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető-helyettese az MSZMP Bölcsészettudományi kari alapszervezetének kibővített taggyűlésen tartott előadást december 14-én. A társadalomtudományok helyzete és az MSZMP KB mellett működő Kulturpolitikai Munkaközösség állásfoglalása a művészeti kritikáról című előadásban részt vett dr. Agoston József, a megyei pártbizottság titkára és Szabó G. László, a városi pártbizottság osztályvezetője is.

Délután dr. Tóth Dezső elvtárs — dr. Koncz Jánosnak, a megyei pártbizottság osztályvezetőjének és Szabó G. Lászlónak kíséretében — az MTA szegedi székházában orvostudományi egyetemünk oktatóival találkozott és eszmecsere folytatott velük a párt tudománypolitikai irányelveinek megvalósításáról.

A kibernetika alkalmazása az orvostudományban

Tudományos ülésszakot rendeztek december 5. és 7. között, a Számítástechnikai és Kibernetikai módszerek alkalmazása az orvostudományban és a biológiában címmel a Tisza Szállóban. Az immár harmadik ízben megrendezett tudományos tanácskozás — amelyen ezúttal mintegy 150 szakember vett részt, és addott elő, hallgatót, s vitatott meg több mint 50 előadást — házigazdái egyetemünk kutatói voltak. Beszámoltak arról, a több éve tartó együttműködésről, amelyet e téren a JATE és a SZOTE kibernetikusai és orvosai folytatnak. Köztudott, hogy a JATE Kibernetikai Laboratóriumának Minszk-22 típusú számítógépét évek óta felhasználják betegekkel, betegségekkel kapcsolatos orvosi-laboratóriumi mérési adatok értékelésére, diagnosztikai és egyéb közös kutatási célokra. Ismertették magatartási modellkutatásait, amelyekről novemberben nagy sikerrel számoltak be az első brazil kibernetikai kongresszuson is. Egyetemünk kutatói — különböző alkalmassági orvosi vizsgálatok során mért reakcióidőket vizsgálva — megfigyelték, hogy a reakcióidő sorozatok egyenként erősen eltérnek — sajátos emberi magatartásokra, viselkedési formákra engednek következtetni. Feltételezték, hogy ezek a magatartási for-

mák különböző emberi tulajdonságoknak, idegrendszeri mechanizmusoknak felelnek meg — s ezek alapján magatartási modelleket készítve, folytatják kísérleteiket a számítógép segítségével. (Elkezdték már az első eredmények közlekedési alkalmazását is.)

A tudományos ülésszak résztvevői számos olyan technikai újtásról és kísérletről is hallhattak, amelyeknek alkalmazásával az emberek gyógyításában értek el eredményeket. Igen nagy érdeklődés kísérte többek között a közvetlenül nem vizsgálható élet-tani jelenségek — például az idegi és agyi kutatások — kibernetikai módszerekkel történő vizsgálatáról szóló előadásokat.

A jövőben a hasonló tudományos ülésszakokon minden valószínűség szerint további eredményes kutatásokról számolhatnak majd be egyetemünk szakemberei — az Orvostudományi Egyetemen szervezett számítástechnikai csoport ugyanis hamarosan felavatja a hazai egészségügy első számítógépét. Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság támogatásával vásárolt számítógépet — amely mintegy 10 millió forint értékű — jövőre már bevonják a tudományos kutató, az oktató és gyógyító munkába, az orvostudományi egyetem ügyvitelének gépesítésébe.

Szegeden tett hivatalos látogatása alkalmából NEMES DEZSÓ elvtárs, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, akadémikus, december 6-án — Győri Imre elvtársnak, az MSZMP Központi Bizottsága tagjának, a megyei pártbizottság első titkárának, dr. Agoston József elvtársnak, a megyei pártbizottság titkárának, és dr. Ozvald Imre elvtársnak, a szegedi városi pártbizottság titkárának társaságában — felkereste a József Attila Tudományegyetemet. A vendégeket az egyetem központi épületében dr. Márta Ferenc rektor, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, valamint az egyetem állami, párt- és KISZ-vezetői fogadták. Tudományegyetemünk rektora — az MSZMP Központi Bizottságának oktatáspolitikai határozata tükrében — részletes tájékoztatót adott az egyetem oktató-nevelő és tudományos tevékenységéről, a hallgatók világnézeti nevelésének eredményeiről, szakmai és politikai helyzetéről. Az oktatáspolitikai kérdéseiről folytatott eszmecsereben — amelyben résztvettek egyetemünk vezetői közül dr. Antalffy György, dr. Hajdú Péter, dr. Krajkó András, dr. Leindler László, dr. Rácz János és dr. Szókefalvi-Nagy Béla — felszólalt Nemes Dezsó elvtárs. Többek között azt fejtegette, hogy a József Attila Tudományegyetem jelentős bázisa a magyar tudományos kutatásnak, de nem lenne helyes, ezt egyoldalúan úgy értelmezni, ha mögötte a pedagógia lebecsülése húzódná meg. A tanárképzés — hangsúlyozta Nemes Dezsó elvtárs — az intézet alapvető szerepe, a világnézeti oktatás, nevelés a tantestület egészének feladata. Részletesen elemezte a túllerhelés problémáit is, és annak csökkentése érdekében kezdeményezésre hívta fel az egyetem vezetőit.